Inleiding
Een vierdejaars studente Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, van de Academie voor Sociale Studies, heeft in haar laatste studiejaar gekozen om haar scriptie te richten op de cliënt en zijn/haar gezelschapsdier. In de samenvatting, die hieronder volgt, wordt duidelijk welke keuzes zij heeft gemaakt en worden de belangrijkste punten en uitkomsten van haar scriptie besproken.

Samenvatting
Dit praktijkgericht onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met Stichting Mens Dier Nood. De doelgroep die in dit onderzoek onderzocht is, zijn de maatschappelijk werkers van het Instituut voor Maatschappelijk Werk Team-Zuid Tilburg en haar cliënten.
Gezelschapsdieren spelen een belangrijke rol in het leven van de mens. Uit onderzoek is gebleken dat meer dan zestig procent van de Nederlandse bevolking één of meerdere huisdieren heeft (Enders-Slegers 2013).

De doelstelling van dit onderzoek luidt als volgt: "De doelstelling is om de maatschappelijk werkers van het team Midden-Zuid Tilburg inzicht te geven in mogelijkheden om het gezelschapsdier, dat al in het sociale leven van de cliënt aanwezig is, in te zetten in het hulpverleningsproces en om daarmee het hulpverleningsproces op een positieve manier te beïnvloeden. Dit onderzoek dient als inspiratie om hulpverleners in het maatschappelijk werk inzicht te bieden in zowel de positieve als negatieve kanten van het gezelschapsdier binnen het hulpverleningsproces. Tot slot kan het onderzoek inzicht en bewustwording creëren bij de maatschappelijk werkers van het team Midden-Zuid Tilburg met betrekking tot de rol die het gezelschapsdier kan vervullen in de sociale context van de cliënt. Op deze manier kan de maatschappelijk werker de relatie tussen cliënt en dier benutten/gebruiken ter verbetering van de kwaliteit van de hulp- en dienstverlening."

De probleemstelling en de daar uit volgende deelvragen zijn als volgt geformuleerd: "Hoe kunnen maatschappelijk werkers, van het IMW team Midden-Zuid Tilburg, de rol van het gezelschapsdier benutten om de hulp- en dienstverlening aan zijn/haar cliënten te verbeteren?" Deelvraag 1: "Welke invloed heeft het gezelschapsdier op het welzijn van de cliënten van het IMW?" Deelvraag 2: "Wat is de visie van maatschappelijk werkers van het IMW team Midden-Zuid Tilburg op het dierbezit van hun cliënten?" Deelvraag 3: "Wat is het effect/de invloed van gezelschapsdieren op het herstel- behandelproces van de cliënten van het team Midden-Zuid Tilburg van het IMW?" Deelvraag 4: "Hoe kan de relatie tussen cliënt en gezelschapsdier bewuster door de MWD'ers ingezet worden in psychosociale begeleiding om deze sneller en effectiever te laten verlopen?"

Dit onderzoek is een praktijkgericht kwalitatief onderzoek. Het praktijkonderzoek is uitgevoerd door middel van semi-gestructureerde interviews en een groepsgewijze face to face ondervraging. Om de praktijkresultaten te kunnen onderbouwen is er gebruik gemaakt van literatuuronderzoek.

In de literatuur komt naar voren dat gezelschapsdieren een positieve invloed hebben op het welzijn van de mens. Zowel op de lichamelijke gezondheid als de geestelijke gezondheid.

Dieren worden ingezet als ondersteuning tijdens een hulpverleningsproces. Dit worden ook wel dier ondersteunde interventies genoemd, zoals Animal-assisted therapy en Animal-assisted activity (Enders-Sleegers, 2007).

Uit de semi-gestructureerde interviews met cliënten van het Instituut voor Maatschappelijk werk is gebleken dat het gezelschapsdier een belangrijke rol vervult in het leven van de respondent. De meerderheid van de respondenten geeft aan dat het gezelschapsdier een verantwoordelijkheid met zich meebrengt.

Uit diepte-interviews met maatschappelijk werkers van het Instituut voor Maatschappelijk Werk zijn zes onderwerpen naar voren gekomen: ervaring met cliënt en dier, integratie dierbezit in hulpverlening, verantwoordelijkheid, stelling: “Ieder mens heeft recht op een dier”, invloed welzijn cliënt, adviezen en slotvisie.

Uit de groepgsgewijze face to face ondervraging komt het belang van de relatie tussen mens en dier naar voren en het belang van de bespreking van vervolgstappen. Met vervolgstappen wordt het belang van preventief handelen en de signaleringsfunctie bedoeld.
Uit het onderzoek valt te concluderen dat het gezelschapsdier van meerwaarde kan zijn binnen de maatschappelijk hulp- en dienstverlening. Door middel van het betrekken van het gezelschapsdier bij het begeleidingsproces kunnen dagelijkse activiteiten en/of vaardigheden aangeleerd worden ofwel verbeterd. Tot slot kan het dier als middel dienen om gevoelige onderwerpen aan te snijden.

In dit onderzoek was het moeilijk om respondenten te benaderen die weinig affiniteit met dieren hebben. Het advies voor vervolgonderzoek is een ingang vinden om de groep respondenten, die weinig affiniteit met dieren hebben, ook in kaart te brengen.
De volgende aanbevelingen komen uit het onderzoek naar voren: creëer inzicht, agendeer dierbezit bij casusbespreking, ontwikkel methodiek, onderwerpen voor vervolgonderzoek.